

heeft te vormen op internationale grondslag in de bedrijven. Dat de enige politiek welke geoorloofd kan worden arbeiderspolitiek is en dat deze politiek haar grondslag vindt in de bedrijven. Dat men zich niet langer op sleptouw zal moeten laten nemen door welke parlementair-politieke partij ook, doch dat men zelf eigen lot in eigen handen zal moeten nemen.

Dit is het enige, wat tot de arbeiders gezegd zal kunnen worden en indien ook de huidige oppositie deze taal niet weet te spreken, dan kan er naar onze mening zeker geen winst uit voortvloeien.

## Tussen Regge en Dinkel

De rechtszaal te Almelo bood Maandagmiddag 8 Mrt. een ongewone aanblik. In de beklagdenbank hadden enkele wetsovertreders plaats genomen, die men daar gemeenlijk niet licht zou aantreffen, n.l. de Gebrs. van Heek en C. W. Wisselink, beschuldigd van het overtreden der vastgestelde bepalingen der C.A.O. De tenlastelegging sprak over het betalen van „zwarte“ lonen aan spoelsters bij van Heek 67,7 cent en bij Wisselink 64,6 cent, terwijl de bindend verklaarde loonregeling van 48 cent spreekt.

Wat kan het toch vreemd lopen in de wereld, de heren van Heek en Wisselink in het beklagdenbankje tengevolge van hun „humaniteit“ om aan hun arbeiders hogere lonen te betalen dan waarvan de C.A.O. spreekt. De Gebrs. van Heek, bij de Twentse textielarbeiders bekend als de spreekwoordelijke bonte hond, waar de arbeiders in een reeks van jaren telkenmale in verzet moesten komen wegens herhaalde aanvallen op hun levenspeil, nu in de positie geplaatst om het spit af te moeten bijten in een strijd tegen de staat ter verdediging van arbeiderslonen. We hebben zo'n vermoeden, dat zelfs de heren van Heek en Wisselink niet hebben gedroomd ooit nog eens in een dergelijke positie geplaatst te zullen worden. En ook de secretaris van de Enschedese Fabrikantenvereniging, Mr. van Eck, welke als getuige-deskundige fungeerde, zal zeker wel nooit gedroomd hebben, dat hij nog eens voor de rechtbank zou moeten verklaren: „de lonen, door de fabrikanten uitbetaald, zijn economisch verantwoord“. Wij hebben ook wel eens het weliswaar twijfelachtige, genoegens gesmaakt met deze Mr. van Eck kennis te mogen maken, doch dan bevestigde hij stevast „dat de lonen, die de arbeiders wilden, economisch niet verantwoord waren“. „Het kan verkeren“ heeft Brederode reeds eerder geconstateerd. Daarnaast achtte hij het bezwaarlijk, dat de C.A.O. niet toestaat dat de vrouwelijke spinners niet hetzelfde mogen verdienen als de mannelijke. Normaal was tot op heden, dat de heren textielfabrikanten juist door middel van de vrouwelijke werkkrachten trachtten de lonen te drukken. Hij vervolgde „met te zeggen „het loonplafond is ons door de Rijksbemiddelaars opgedrongen“. Als „een moderne editie van Pilatus waste hij dus reeds bij voorbaat zijn handen in onschuld.

Het moet voor deze Twentse textielbaronnen, die altijd onbeperkt heer en meester in hun fabrieken zijn geweest, heel wat zijn de staat als tegenspeler tegenover zich te vinden. Hoewel, en dit moet er tegelijkertijd aan worden toegevoegd, zij vanzelfsprekend dezelfde staat dankbaar zullen zijn. Door dit regeringsingrijpen wordt hun winst niet onbelangrijk vergroot en kunnen zij zich tegenover hun arbeiders toch nog voordoen als de verdrukte onschuld, die wel anders wil doch niet anders kan.

Hoe moeten daarnaast de bestuurders van de vakbeweging zich gevoelen, die getracht hebben aan de arbeiders deze C.A.O. aan te praten als een overwinning, als een stap vooruit in de goede richting. Hun partners in deze, de heren fabrikanten, laten hen wel lelijk in hun hemd staan door te beweren, deze C.A.O. werd ons opgedwongen door de rijksbemiddelaars. De officier van Justitie, Mr. Stuurman, zet hen daarnaast nog meer te kijk door zijn uitlating: „de vakbonden hebben de grootste moeite de arbeiders er van te overtuigen, dat loonsverhoging niet wenselijk is in 's lands belang“. Werd hiermede ergens duidelijker onderstreept hetgeen we steeds weer beweren „dat de vakbeweging niet is een instrument in handen van en ten behoeve van de arbeiders, doch een in-

## PROEFTIJD voor SPARTACUS

Zo was de laatste fase van de bezettingstijd door de Spartacus-beweging goed gebruikt. De bondsleden hadden leren begrijpen, dat de arbeidersklasse met de oude strijd- en organisatie-methoden het kapitalisme niet kon overwinnen. Heel de strijd, heel de overwinning, heel de organisatie van een nieuwe, een communistische orde, moest gedragen worden door de klasse zelf, beheerst worden door de klasse zelf.

Maar ook in Spartacus-kringen was, als voorheen in alle revolutionaire organisaties, de gedachte onwettigbaar aanwezig, dat machtige revolutionaire golven de oorlog zouden volgen. En in dit grootste verzet zou de arbeidersklasse, door de omstandigheden gedreven en met bevordering door de voorhoede, de nieuwe vormen van strijd en organisatie wel vinden.

Echter, afgezien van een aantal grote stakingen, kwam de massa niet tot grote, de maatschappij omwentelende, bewegingen. Hier en daar traden nieuwe verschijnselen wel is waar aan de dag, maar weldra werden zij toch weer in organisatievormen geleid, die sterk herinnerden aan het verleden. De revolutie bleef uit. Bevrijdingsvreugde was veelal overheersend. Het nationalisme had niet uitgediend. Automatisch gingen de begrippen van strijd weer de oude, hier en daar met wat naar nieuw inzicht gevarieerde, banen op. Zelfs de Spartacusbond zelf had tijd nodig om eigen organisatie aan te doen sluiten, aan de nieuw gewonnen inzichten. Het eerste kleine legale krantje was voor die twijfelpositie van bond en klasse wel bijzonder typerend. Twee grote artikelen, beide beginnend en eindigend met een vraagteken: Wat gaan we doen? Wat hebben we geleerd?

## Helpt ons met de propaganda

### HELPT ONS MET DE PROPAGANDA.

Uit de inhoud van Spartacus van de laatste maanden zult U hebben begrepen, dat de positie van de arbeidersklasse door de ontwikkeling van de internationale politieke verhoudingen veel moeilijker wordt. Zowel van de zijde van het Westerse monopoliekapitalisme, als van het Russische staatskapitalisme, wordt een zware druk op haar uitgeoefend. Goedschiks of kwaadschiks wil men de klasse indelen in de imperialistische fronten. Spartacus verdedigt consequent de vorming van het derde, het arbeidersfront. Die propaganda moet zo krachtig mogelijk worden gevoerd en daarvoor is de hulp van U allen nodig. Wie helpen wil het weekblad onder de arbeiders te brengen, heeft maar een seintje te geven aan de administratie en hem worden wekelijks een aantal kranten toegezonden. Ook in dit noodzakelijke werk geldt, dat we het zelf moeten doen. Wie meldt zich aan?

strument in handen van de staat, teneinde de belangen van de staat te behartigen?

Dit proces is leerzaam van verschillende kanten. Ten eerste demonstreert het nog eens duidelijk hoever de staat bereid is te gaan in haar strijd voor behoud van de loonstop; ten tweede wordt nog eens onderstreept het arbeidersvijandelijke optreden van de vakbeweging. Laten de arbeiders, en speciaal ook de textielarbeiders, hieruit toch de zo nodige lering trekken. Keert U af van deze vakbondsbestuurders, zorgt er voor dat zij niet langer U ten verdere kunnen voeren! Wordt U toch van Uw eigen kracht bewust. En heus, men vreest die kracht, die Uw tegenstander blijkbaar op de juiste waarde weet te schatten. De verdediger van Mr. Noyon ging in zijn verdedigingsrede diep op het gevaar van doorvoering van deze C.A.O. in en uitte zijn vrees voor de macht der arbeiders. En inderdaad, deze macht is zeer groot, wanneer gij er zorg voor draagt, deze macht niet aan anderen te delegeren, doch deze zelf in handen blijft houden. Vormt derhalve in de bedrijven Uw propagandakern! Bouwt daarnaast Uw eigen strijdcomitee's en neemt gezamenlijk met Uw kameraden uit de andere bedrijven de strijd op ter verdediging van Uw levenspositie! Op ten strijd, doch doet het zelf!

Theoretisch meenden we klaar te zijn. Maar wat wij wisten, was de massa niet duidelijk. Wat wij theoretisch gewonnen hadden, moest in het leven, in de maatschappij, in de klasse, in de eigen organisatie tot levende werkelijkheid worden. En daarom, omdat dit nog niet bestond, omdat daarvoor in en door de klasse gewerkt en geleden en gestreden moest worden, daarom maakten we door, klasse en kleine voorhoede-organisaties in verschillende landen, de terugval naar het oude, het ontmoedigende van niet verder te komen, ja te vervallen in allerlei moeilijkheden.

De toen aanbreekende periode was een van twijfelen en zoeken, omtrent eigen organisme en het contact met de klasse.

Zonder kleerscheuren is dat niet gegaan. Brokken zijn gevallen, maar de ervaringen omtrent het worstelen van de klasse zelf, omtrent de eisen die aan het bondsorganisme zelf moesten worden gesteld, wilde het worden tot een door de werkers zelf gedragen arbeidsgemeenschap, al die ervaringen schiepen in Spartacus een nieuwe innerlijke kracht.

Die nieuwe kracht blijft gebaseerd op de in de oorlog gewonnen begrippen, omtrent de structurele wijzigingen van het kapitalisme en daardoor van de klassenstrijd. Maar zij is nu versterkt door het besef, dat de klasse en wijzelf de nieuwe strijd en organisatie eerst langzaam leren doorgronden. In dit opzicht heeft Spartacus zijn stellingen voor een groot deel gevonden. Ook daarover willen wij in deze korte stukjes, van week tot week iets vertellen. Wat wil Spartacus? Hoe staat Spartacus in de klasse? Hoe wordt zijn eigen arbeidsgemeenschap opgebouwd? Dat alles komt aan de orde.

## Meibericht I.F.B.K.

De I.F.B.K. verzoekt ons te berichten, dat haar Meivergadering te Amsterdam gehouden wordt in het gebouw Frascati in de Nes en dat zij verzekerd is van zang, declamatie en muziek. Nadere mededelingen zullen binnenkort volgen.

Een en ander verheugt ons. Wij hopen echter dat, zoals wij reeds schreven dat noodzakelijk zou zijn, de I.F.B.K. al het mogelijke zal doen, om te breken met de oude Meidagsleer en er alles in de voorbereiding op zetten zal, dat deze Meivergadering het karakter krijgt van een appel van alle revolutionaire bedrijfsarbeiders.

Zowel de propagandistische voorbereiding, als de bij voorkeur door bedrijfsarbeiders te houden speeches, moeten gebaseerd zijn op de nood en de strijdpositie van de Amsterdamse arbeiders.

Alleen zo krijgt de Meidag als dag van verzet betekenis. Nogmaals, wij hopen dat de I.F.B.K. dat met alle ernst zal nastreven.

## Bericht aan de kwartaalabonnees

Het eerste kwartaal loopt ten einde. Verschillende abonnees hebben het verschuldigde voor het tweede kwartaal reeds overgemaakt. Wij verzoeken al diegenen, die dat nog niet deden, daartoe over te gaan. Te starten liefst op postrekening 168797 t.n. Uitgeverij „De Vlam“ te Amsterdam Zuid 2, Postbus 7046, een bedrag van tenminste f 1.50.

Tenminstel Want wij hopen, dat velen een bedragje daarbij zullen doen, voor versterking van het fonds: „Spartacus op de Vesuvius.“

3 APRIL 1948

PRIJS 12 CENT

8e Jaargang No 14

# SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur  
**R. HULSMAN**

*Proletariërs aller landen, verenigt U!*

Red. en Adm.:  
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.  
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.  
„De Vlam“, postgiro 168797 te A'dam

## De kracht onzer klasse

Theorieën hebben in het maatschappelijke leven alleen dan waarde, wanneer zij beantwoorden aan de werkelijkheid. Haar aanhangers kunnen in het begin gering in aantal zijn, enorme moeilijkheden kunnen die weinigen aanvankelijk hebben te overwinnen, maar dezen vinden in de bevestiging van hun theorieën niet alleen de kracht hun opvattingen onder alle omstandigheden te blijven uitdragen, maar op den duur, moeten deze theorieën vlees en bloed worden van allen die de juistheid er van aan de lijve ondervinden, van allen, die tot de erkenning komen: dit is de in woorden weergegeven werkelijkheid.

Zij die de methode van maatschappijbeschouwing, die er van uitgaat, dat de productiekrachten uiteindelijk de verhoudingen regelen waarin de mensen in het productieproces tot elkaar staan, menen te hanteren bij hun oordeelvorming over de te verwachten economische en politieke ontwikkeling, zijn niet bij voorbaat verzekerd van de juiste uitkomsten.

Zij kunnen factoren verwaarlozen, die een beslissende invloed hebben op de gebeurtenissen. Er kunnen nieuwe, tot dusver onbekende factoren optreden, die het resultaat van hun theoretische beschouwingen doen afwijken van de werkelijkheid. Klimaat, aardrijkskundige ligging, politieke geschiedenis en nog veel meer, mogen bij elk onderzoek niet worden verwaarloosd. Er worden dus en er zijn in het verleden op dit terrein, ongetwijfeld fouten gemaakt. Het historisch-materialisme is dan ook, vooral omdat het maatschappelijk leven voortdurend in beweging is, zeer moeilijk goed te hanteren. Maar met dat al is deze maatschappijbeschouwing de enige, die tot werkelijk goede resultaten kan leiden, juist omdat zij uitgaat van de maatschappelijke werkelijkheid.

### Ons hernieuwde onderzoek.

Dit alles kwam in onze gedachten, nu wij opnieuw de vraag overwogen, wat geschreven diende te worden, met betrekking tot de positie waarin de arbeidersklasse in dit steeds meer in tegenstelling-

gen verscheurd gerakende kapitalisme, is komen te verkeren.

Gedurende de bezettingstijd heeft de Communistenbond zich bezig gehouden met de vraag in hoeverre de maatschappelijke ontwikkeling van de productiemiddelen, nieuwe verhoudingen in maatschappij en klassen had gebracht. Het is ondoenlijk daarover nu breed uit te wijden. Dat gebeurt regelmatig in artikelen van allerlei aard. Wij willen slechts aandacht vragen voor die conclusies, waarin wij vaststelden, dat wij een periode tegemoet gingen van geweldige imperialistische botsingen, een gericht worden van de productie op vernietigingsmiddelen, een tijdvak van fascisering van het gehele maatschappelijke leven onder leiding van zich in de staten sterker dan ooit genestelde heersende klassen of kasten, en ten slotte van een steeds groeiende bedreiging van de arbeidersklasse met totale onderwerping, onmondigheid, uitbuiting en behandeling als willoos materiaal.

Wij laten nu even na te herinneren aan wat te deze aanzien onze conclusies waren aangaande de verdere strijd van de arbeidersklasse. Wij komen daar straks op terug. Nu wijzen wij er op, hoe wij in de eerste dagen van wat men „bevrijding“ noemde, door alle stromingen en politieke richtingen als fantastische pessimisten (men vergeve ons de zo eigenaardige uitdrukking) werden aangewezen.

En zie nu de werkelijkheid. Hoe volkomen beantwoordt zij aan het beeld, dat wij door ons historisch-materialistisch onderzoek omtrent het kapitalistisch perspectief konden geven. Reeds hieruit blijkt, welk een kracht de historisch-materialistische maatschappijstudie voor de strijdende arbeidersklasse is. Het geeft ons de overtuiging als Spartacisten hoe nuttig, hoe noodzakelijk, een politieke voorhoede-organisatie is, die deze methode gebruikt en propageert.

### Theorie en praktijk.

Theorieën hebben in het maatschappelijke leven alleen dan waarde, wanneer zij beantwoorden aan de werkelijkheid,

richtsnoer voor de klasse zijn in haar verder optreden.

Constateerde, dat de organisatie van het moderne kapitalisme in grote machtsconcentraties, waarin monopolies, staatsorganisaties, partijen, vakbonden enz. tot grote ineensluitende apparaten zijn geworden, ter kneveling en uitbuiting van de arbeiders, moet op den duur het verweer van de massa sterker worden en gedragen door een klaarder inzicht. Het is dus onze plicht met onze inzichten deel te nemen aan de strijd van de klasse en in die klasse dat inzicht te maken tot de dragende gedachte van de strijd.

De beide grote imperialistische machtsconcentraties pogen niet alleen de arbeiders direct in het productieproces uit te buiten, zij willen hen ook in de onderlinge politieke strijd om de macht, ieder voor zich dienstbaar maken, dienstbaar dus aan het Westerse monopolie, of het Russische staatskapitalisme.

De klasse, die zich verzetten moet tegen die totale uitbuiting en wier verzet zich daarom steeds sterker moet richten tegen de grondslagen van die uitbuiting, de kapitalistische orde, die oorzaak is van het feit dat de arbeiders niet zelf de productiemiddelen beheersen, moet dus opnieuw leren, onder de nieuwe verhoudingen de eigen klasselijne te vinden. Zij moet tot eigen klasse-organisatie komen en daarmede de strijd ingaan tegen elk kapitalistisch uitbuitingssysteem. Nu spreekt het vanzelf, dat wanneer de arbeiders die eigen strijd voeren binnen de Russische invloedssfeer, zij door de verzwakking van dit kapitalisme, indirect het Russische staatskapitalisme in zijn strijd tegen het Westen verzwakken. Omgekeerd is onvermijdelijk, dat wanneer de westerse arbeiders hun strijd voeren, zij de positie van het westerse kapitalisme tegenover het Russische blok verzwakken. Maar wanneer dit consequent door hen wordt aanvaard, wordt overal het kapitalisme bestreden en verzwakt. Omgekeerd, behoeft geen enkel arbeider er aan te twijfelen, dat wanneer de arbeiders werkelijk de strijd om de macht gaan voeren, alle heersende machten zullen samenspannen, om de overwinning van de arbeidersklasse te voorkomen.

### Wat de machthebbers pogen.

In de positie van nu, pogen de beide



imperialistische tegenstanders de arbeiders aan zich te binden en voor zich te benutten. Voor strijdvaardige arbeiders is dat voor zover het hun oude vijand, het westerse kapitaal, aangaat, in het algemeen wel duidelijk. De arbeiders van West-Europa moeten echter leren begrijpen, dat de schijnbare belangengemeenschap van hen met het Russische staatskapitalisme inderdaad slechts schijn is. De arbeidersklasse heeft tot taak eigen macht te formeren tegen elk kapitalisme, tegen de gehele kapitalistische organisatie. Rusland heeft slechts het doel, de arbeiders voor zijn belangen te misbruiken.

In de naaste toekomst zal deze kwestie regelmatig aan de orde komen bij elk stuk strijd van het westerse proletariaat. Reeds nu is dat begonnen. Het jongste stakingsparool door de C.P.N. in Amsterdam uitgegeven, hield geen verband met zelfstandige klasseactie. Het parool werd gegeven, omdat men de arbeiders wilde gebruiken als middel om druk uit te oefenen met betrekking tot het stalinistische verlangen deel te blijven uitmaken van staatkundige bestuursorganen; in dit geval de wethouderszetels. Degene, die duidelijk inziet, wat de taak van zulke bestuursorganen in het kapitalisme is, komt ook hier weer tot de ervaring, dat de oude gedachte van verbinding van parlementaire en buiten-parlementaire actie, frase is geworden. Een frase, die de arbeiders afleidt van eigen klassetaak. Tot dit inzicht moeten de meestbewusten de klasse weten te brengen, hoewel wij heel goed begrijpen, dat het voor strijdvaardige arbeiders niet mogelijk zal zijn, in het bedrijf te blijven, wanneer de bedrijfsgevoelens besluiten tot staking over te gaan. Het gaat er hierbij echter om met handhaving van strijd-solidariteit, vóór de actie wordt begonnen inzake verwarrende en schadelijke doelstellingen, de arbeiders vastberaden en duidelijk de waarheid te zeggen.

#### Spartacus brengt klasse-inzicht.

In alle arbeids-conflicten moet de Spartacist zich bij zijn optreden steeds laten leiden door zijn klasse-inzicht. Daarbij zal in het bijzonder gelden, dat er op dient te worden gelet, of de bedrijfsarbeiders zelf, met eigen inzicht en met eigen doel, de strijd aanvaarden. Er zal front gemaakt moeten worden tegen elke poging om de strijd uit eigen handen te geven en de leiding te leggen in handen van anderen, hetzij partij- of vakbondsfunctionarissen. Maar ook zijn in deze gevallen van belang de methoden die worden toegepast. Juist omdat wij duidelijk inzien, dat het verzet van de arbeiders niet vandaag of morgen zo maar spontaan overal tegelijk uitbarst en in klaar bewustzijn zal worden gevoerd, moet onze propaganda er op zijn gericht duidelijk te maken, dat verzet op den duur alleen mogelijkheden geeft, wanneer het zich over breed front richt tegen het gehele kapitalistische uitsluitingssysteem. Wordt dit begrepen, dan zullen brede lagen van arbeiders hun gemeenschappelijk gevoelde behoeften, in concrete eisen formuleren. Een zodanige

## DE VOORJAARSCONFERENTIE

Wanneer deze krant uitkomt staat de conferentie vlak voor de deur. Zaterdag en Zondag 3 en 4 April zullen we opnieuw bijeen zijn; bondsleden en genodigden. Het belooft een belangrijke bijeenkomst te worden. Aan de ene zijde mogen wij vaststellen, dat de bond, hoe klein zij ook nog is, een organisatie is van geestelijk eensgezinde kameraden; een organisatie die in de arbeidersbeweging een vooruitgeschoven stelling inneemt, door haar uiterst consequent historisch-materialistisch klassestandpunt. Wij allen voelen haar als een onmisbaar bestanddeel van de naar vernieuwing worstelende Nederlandse arbeidersbeweging. Wij weten bovendien, dat in vele landen op gelijke wijze wordt gepoogd de internationale arbeidersbeweging tot nieuwe kracht te doen komen. Het internationaal zoeken van nieuwe organisatorische gemeenschappelijke en zelfstandige strijd van de klasse, internationaal gevoerd, doet tegenover de fronten der imperialisten het derde front ontstaan, het klassefront der arbeiders.

In deze gedachten ligt de kracht onzer klasse.

Nu wij onlangs een stukje brachten als dispuut met „de Linie” over medezeggenschap en zeggenschap, komt het ons goed voor, iets te publiceren over Gorter's dichtwerk „De Arbeidersraad”. Van alle verzen die hij maakte, beschouwde hij deze de beste, omdat zij een inhoud hebben van het allerhoogste, dat hij in zijn leven vond en tot uitdrukking kon brengen. Hij zegt daarin o.m.:

Maar 'k had in deze donkere maatschappij,  
Waar in de strijd woedt van de heersers en  
De arbeiders, en waarin 't niet licht vinden  
de Schoonheid is, nog vijftig jaar te gaan,  
Voor ik haar vond, de zoete harmonie  
In rythme en melodie van mens en wereld,  
Volkomen beeld van de tijd en mij zelve,  
En ik had veel te leren, voor 'k haar vond.

Volgens Gorter is een dichter een schoonheidszoeker. En hij vertelt, waar hij de Schoonheid zocht en waar hij haar vond.

Ik zocht de Schoonheid in de grote Natuur,  
Ik zocht de Schoonheid bij de grote dichters,  
In d'wereld der stof en des geestes.

Nadat hij van Willem Kloos geleerd had, dat het schone ideaal en van Alberdingk Thijm, dat het reëel moet zijn, zoekt hij naar „het reëel ideaal”.

Hoewel de Engelsen een grote invloed op hem hadden, wat het ideale, en de

tacten van de klasse, legt ons de plicht op, ook buiten de Nederlandse grenzen actief werkzaam te zijn. Zo zijn we ons bewust van het feit, dat wij opnieuw de vlag van het communisme, die dreigde neergehaald te worden, verder dragen.

Anderzijds, de omstandigheden waaronder in de komende periode de arbeidersklasse verder zal moeten strijden, zullen bijzonder moeilijk zijn. De oorlogsspanning is wederom aanwezig, als gevolg van de enorme tegenstellingen waarin zich het kapitalisme bevindt. Wederom en sterker dan ooit te voren beogen de klassevijanden de arbeiders in te schakelen in de imperialistische fronten. Hoe zullen wij deze periode in de klasse werkzaam zijn? Zullen wij, zal Spartacus, zijn taak verstaan, zijn plicht doen? Dat is het wat deze conferentie gaat bespreken. De wil is aanwezig! Maar onze krachten moeten worden versterkt! Hoe we die strijd zullen ingaan, is het probleem dat we met elkaar zullen bespreken, om daarna in sterke bereidheid ons ten volle in te zetten.

Vorming van het Klassefront!

Spartacus houdt stand!

Tot Zaterdag, kameraden!

## Iets over „de beidersraden”

Fransen, wat het reële betreft, verklaart hij:

Maar 'k kon niet vinden d'idealiteit,  
Die beantwoordde aan mijn werkelijkheid.

Dan komt in zijn leven Karl Marx:

Gij waart het, die mij hieruit de weg weest,  
Die met één slag alle nevels verscheurdet  
Van natuur en verleden, en mij toondet  
De waarheid in het volle daglicht.

Dan weet hij zich te wenden tot:

#### DE ARBEIDERS

Uw wereld is reëel, uw stof is reëel,  
Niet minder reëel is Uw ideaal.  
't Is dus mijn werk, uw idealiteit  
Te doen weerklinken uit uw werkelijkheid.

En nu ook kan hij het „reëel ideaal” bezingen:

Niet met der blinde hoop ontëmbre energie,  
Niet met van 't verre doel vage visie,  
Maar met de klare vaste Fantasie.

Want:

Tot vóór de wereldoorlog, waarin de heersers  
De arbeiders vermoordden bij miljoenen,  
Kenden dezen de weg ter overwinning niet.

## De dooden van Griekenland

zijn de eerste slachtoffers van de derde imperialistische oorlog.

(In verkorte vorm overgenomen uit l'Internationale van Januari 1948, het blad der linkse communisten van Frankrijk.)

Het uitroepen van de regering Markos was een belangrijke gebeurtenis in de internationale politiek. De pers gaat de lezers opwarmen met ellange discussies in de commissies van de U.N.O., met onuitgegeven ophelderingen over de onvermijdelijke buitenlandse inmenging in Griekenland en de niet minder onvermijdelijke beloften van non-interventie. Anderen zullen zeggen, dat de strijd tussen de democratische en totalitaire krachten een beslissende fase is ingetreden. Dat men daarin de laatste hoop ziet van de beschafte wereld; welke hoop is gericht hetzij op Athene, hetzij op het maquis, al naar men l'Epoque dan wel de Humanité leest. (Dus Amerikaans of Russisch georiënteerd is.)

Wij, die weigeren een keuze te doen tussen de regering Sophoulis en de regering Markos, zijn weinig talrijk.

Wij zijn verwonderd, noch verlegen over dit isolement. Wanneer in de gehele wereld, behalve de revolutionaire kernen, alle partijen, liga's en vakbonden van de anachronistische (in de tijdrekening bewust of onbewust fouten makende) verdedigers van troon en altaar, tot de trotskisten toe, zich in feite hebben ingedeeld bij één van de imperialistische blokken, dan is het volkomen normaal, dat diezelfde partijen zich solidair verklaren met één der beide Quisling-regeringen.

Wanneer hij verklaart, dat de democratie niet sterker gefundeerd is te Athene dan bij Markos, dan bemantelt Blum (Frans sociaal-democraat) beschaamd de steun die de Franse socialisten verlenen aan het Amerikaanse imperialisme, dat aan de touwtjes trekt bij Sophoulis.

Blum critiseert de monarchaal-fascistische saturnaliën (feesten) te Athene, maar de opvolgers van de beul Metaxas (leider van vroegere Griekse

regeringen), de leveranciers van de executiepalen en het bagno in de Egeïsche zee, de ongeneeslijke en wrede vijanden van de arbeidersklasse, worden desondanks door hem beschouwd als bondgenoten in de strijd tegen de Russische invloed.

In de Trotskistische „La Verité” verklaart Marcoux, dat de revolutionaire voorhoede zich vrij moet maken van Moskou, maar ondersteunt de vroegere slingeren van de Stalinistische politiek. Hij stelt de vraag: „Zal Moskou ditmaal de partizanen helpen door flinke wapenzendingen, of zal het de regering Markos benutten als wisselgeld” (bedoeld wordt, deze regering slechts te gebruiken naar gelang het Russische belang meebrengt.)

Het is de laverende lijn, die de Trotskist aan de stalinistische bureaucratie verwijt, een houding gelijk aan die, welke zij in andere landen aanneemt; waar iedere Stalinistische draai afwisselend hoop of verontwaardiging verwekt bij de Trotskisten, die altijd hardnekkig de ware gedraglijn willen uitstippelen voor het Russische kapitalisme waarvan zij de onvoorwaardelijke verdedigers zijn. Het is mogelijk, dat Moskou de wensen van de Trotskisten ditmaal vervult, die dan zonder dralen de frisse vrolijke oorlog kunnen verheerlijken, tot glorie van het Kremlin, maar in duidelijk verraad van doel en middelen van de communistische revolutie en van het internationale proletariaat.

#### Het Spaanse voorbeeld.

Laten wij het geval der Sophoulis-regering even laten varen, om aandacht te vragen voor dat van de Markos-regering. Immers geen enkele proletariër zal eigen strijd verwarren met die van de Atheense huurlingen van het Engels-Amerikaanse kapitalisme. De stichting van de Markos-regering, de steun die de bondgenoten, of de slachtoffers van de anti-fascistische mystiek in de vorm van een „anti-imperialistische” kruistocht, stellen ons tot taak, te herinneren aan de tragische Spaanse ervaring, waarbij wij ons in een gelijksoortig iso-

beidsvoorwaarden en gaan dan spreken van medezeggenschap, die echter zelfs in haar beperkte doel, niet de medezeggenschap der arbeiders, maar die der bureaucraten betreft.

Zo ontstaan de theorieën over sociale politiek en ordening, waarop door studerende graden, doctorstitels worden behaald, waarop zelfs leerstoelen worden gevestigd aan de hoge scholen.

Over dit en over zodanige geleerden o.a. zegt Gorter:

.....de geleerden,  
Die dienen het verdorrende kapitaal,  
Die met hun kennis 't kapitaal versterken,  
Die met hun kennis 't kapitaal verkopen,  
En de arbeid helpen te onderdrukken.

Hoor wat Gorter, niet alleen een dichter, maar ook een denker van groot formaat, zoals ook Dr. v. d. Meij in „de Linie” beaamen moet, zegt over de zeggenschap (niet over de medezeggenschap) der arbeiders over de productie:

Want alleen zijn zij niets, de arme arbeiders,  
Maar in hun Raden zijn zij alles, Alles.  
In hun bedrijven maken zij de Raden  
En dezen nemen de gehele arbeid  
Op heel de aard aan zich, aan zich alleen.  
De arbeiders alleen in hunne Raden.  
Want zij zijn het, die de eenheid brengen op aarde

lement bevonden als oppositie tegen beide Spaanse regeringen.

Bij afwezigheid van een marxistische partij in Spanje, het afstand doen van het C.C. des Milices ten gunste van Companys (de president van Barcelona) de samenwerking van de anarchisten en de P.O.U.M. met de burgerlijke republikeinse regering, de druk van alle imperialisten gezien in het raam van de algemene terugtocht van het proletariaat en de oorlogstoebereidselen voor de tweede wereldoorlog, aarzelden wij niet te verklaren, dat de oorlog een imperialistisch karakter droeg. De enige houding tegenover Negrin (republiek) en Franco was geweest, de vernietiging van de burgerlijke staat en de greep naar de macht door proletarische organisaties op een communistisch program.

Spoedig veranderde de Spaanse burgeroorlog openlijk in een nationalistische en imperialistische maskerade en sommigen, die ons twee jaren tevoren overstelden met spottend, waren stalinisten en republikeinen aan, als de doodgravers van de Spaanse revolutie. Vandaag vervallen bewuste en onbewuste handlangers van het stalinisme in dezelfde fout ten opzichte van Griekenland.

En toch, al kan men de dwalingen van 1936 niet verontschuldigen, men kan ze begrijpen. De 19de Juli van dat jaar had het proletariaat zijn wapens, zijn militie, zijn comité's nog. De anarchisten werkten gelukkig aan de verdediging van de P.O.U.M. en de C.N.T.-F.A.I. handhaafden de revolutionaire verklaringen. Min, Berniere en hoeveel anderen waren nog niet vermoord en de revolutionairen hadden nog geen kennis gemaakt met de stalinistische tsjeka van Barcelona en Valencia. En bovenal, er was nog niet de ervaring van deze laatste tien jaren, waarin het stalinisme dwars door zijn strategische wendingen zich heeft doen gelden als een meedogenloos instrument van de contra-revolutie ten dienste van de uitbuiters van Rusland.

Het Griekse proletariaat proficiëert van het stalinisme.

Het stalinisme heeft in Griekenland schoon schip gemaakt met alle klatergoud en hulpvrouwen waarvan het zich in Spanje heeft kunnen bedienen. In een vorig artikel haalden wij documenten aan, uitgaande van Griekse revolutionairen, die aantoonde hoe de bewapening, de organisatie en de directe actie der massa's was geremd, gestopt en onderdrukt ten voordele van de uitbuitende en totalitaire stalinistische leiding. De stalinisten tasten noch het kapitalistische eigendom, noch de kerk aan en ontketenden de slechtste chauvinistische en nationalistische hartstochten. Hun eerste daad was het organiseren van een wild-pogrom van de revolutionaire strijders van elke richting.

Het program van Markos is het verzet: „zich wapenen, zich verenigen, vechten!” Voor wie en waarvoor? Het Russische regime en de regimens ingesteld in de volkdemocratieën geven antwoord op deze vraag.

Veel duidelijker dan in Spanje of in de koloniale conflicten, doet de oorlog in Griekenland zich voor als een episode, een schermutseling in de vijandschap der imperialisten. Ongeveerlijk vloet het bloed van Griekse arbeiders en boeren in de gevechten en bij parate executies. Doch zij zijn slechts werktuigen in een strijd, waarvan de leiding en de belangen zich te Moskou, te Londen en te New York bevinden.

Ontwikkeling van het Griekse vragstuk.

De ingewikkelde behoeften van hun politiek-militaire strategie verplichtten destijds de Angelsaksers Rusland de vrije hand te laten in de Balkan gedurende de slotaanval op Hitler. Alleen — de laatste onthullingen van Byrnes bevestigen het — Griekenland bleef behoren tot het oorlogsterrein van de geallieerden. De Britten vestigden er een bruggehoofd. Sedert hebben de Amerikanen de Engelsen vervangen in de zware taak een regering te steunen, die aan hen verknocht is!

In een eventuele strijd om Suez, de Straits Settlements en het midden-Oosten, is Griekenland een belangrijke strategische positie. Evenzo voor het doordringen in de Balkan. Het accordéon der imperialisten kon slechts kortstondig zijn. De strijd om de invloed en de macht ontloopte zich in de verzetorganisaties en liep uit op de Putsch van December 1944. De militaire en politieke strijd is praktisch nooit getijnd in Griekenland, maar ondergaat veranderingen en compromissen, in verband met de ontwikkeling van de inter-imperial-



tische verhoudingen. Door het beruchte pact van Varkiza ontwapenden en verloochenden de stalinisten destijds gedeeltelijk de arbeiders, die zij de vorige dag in de strijd hadden geworpen. Het weer toenemen van de activiteit van de guerilla's en het uitroepen van de regering Markos nu, staan in betrekking tot de vorming van de Kominform, het échec van de Londense conferentie en het daarop gevolgde stalinistische offensief tegen Amerika en zijn bondgenoten.

Momenteel is Griekenland het terrein waar de imperialisten het felst tegenover elkaar staan. Met de wapens en met de diplomatie. De Amerikaanse marine in de Middellandse zee wordt versterkt en Washington bewapent intensief zijn Griekse huurelingen. De „volksdemocratieën“ (de balkanregeringen) verlenen steun aan de „rebellens“ en men meldt, dat deze nu beschikken over bombardementsvliegtuigen.

Het andere Griekenland van Tsaldaris-Sophoulis, lid van de U.N.O. en gesteund door Washington, onderstreept de ernstige situatie, die een eventuele erkenning van de regering Markos door Rusland en zijn satellieten zou tweeweg brengen.

Maar laten wij niet uit het oog verliezen, dat de Griekse kwestie zich voegt in het algemene raam van het inter-kapitalistische conflict. Morgen zal zij misschien niet meer die grote betekenis hebben en zullen Iran of Korea (denk ook aan Praag) waar nieuwe „fascisten“ en „democraten“ opnieuw elkaar zullen trotseren, die plaats innemen. Het slagveld is de gehele wereld en de goedwillige soldaten zijn de proletariërs onderworpen aan de ideologische druk van hun democratische en stalinistische uitbuiters.

De doden van Griekenland zijn de eerste slachtoffers van de derde imperialistische wereldoorlog.

## Moment-Opname uit het land van de Dollar

### De Rode Proleet

Wij willen eens de aandacht vragen voor de huidige toestand van de enige tienduizendtallen overgebleven Indianen in Amerika. In dit „vrije land, waar iedereen gelijke kansen heeft“ (zo wordt het tenminste de schoolkinderen geleerd en zo gelooft het iedere welvarende Amerikaan) sterven de oorspronkelijke bewoners van dit land uit door ondervoeding.

De Indianen zijn, juist als zeldzame exemplaren van een verdwijnende diersoort, in reservaten bijeengebracht, al is de aankleding grotendeels anders. Wat dit betrekken kunnen we uit een rapport vernemen van ondernemende journalisten, die het reservaat van de Navajo-Indianen bezochten.

De grond in dit reservaat is steenachtig en zeer dor. De voornaamste bron van inkomsten voor de Navajo's is de schapeenteelt. De opbrengst hiervan is lang niet toereikend om de mensen te voeden en te kleden. Het kan er 's winters zeer koud zijn. De kleding is dan absoluut onvoldoende, daar deze bestaat uit wat lappen, terwijl schoeisel of andere voetbedekking een ongekennde luxe is. De armoede is er zelfs zo 'erg, dat de helft van de kinderen sterven voor zij de schoolplichtige leeftijd hebben bereikt. Trouwens de woorden „schoolplicht voor een Navajo-kind“ zijn een aanfluiting. De weinige scholen die er waren, zijn onlangs gesloten. Niet uit gebrek aan belangstelling, want de kleine Navajo's liepen uren ver om de school te bezoeken en smeekten om toegelaten te worden!

De geneeskundige verzorging is al even slecht. Op 24000 vierkante mijlen is

## Wat propageert Spartacus?

„Spartacus“ dat is in dit verband De Communistenbond Spartacus. Spartacus wil er aan mede-werken, dat de arbeidersbeweging opnieuw opleeft, in nieuwe vormen. Vrij algemeen is de opvatting, dat de beweging in haar oude vormen is vastgelopen, dat de klasse enorme nederlagen heeft geleden en lijdt. Toch weten wij, dat het kapitalisme een maatschappelijke orde is, die, doordat anderen dan de arbeiders de productiemiddelen beheersen, deze arbeiders uitbuit. Wij weten, dat de arbeiders voortdurend worden gedreven, om tegen die uitbuiting te strijden. Bovendien, die uitbuiting neemt steeds ondragelijker vormen aan, tot de meest alzijdige knechtschap toe. De reusachtig groeiende imperialistische tegenstellingen in het kapitalisme, die ons van oorlog tot verschrikkelijker oorlog voeren, dwingen overal het stelsel de verhoudingen, waaronder de arbeiders leven, te verslechteren.

Wie de strijd daartegen noodzakelijk acht, ziet zich als vanzelf voor de vraag gesteld, hoe de arbeidersklasse dan toch steeds nederlagen lijdt. En anderzijds, op welke wijze deze fatale cirkelgang van oorlog tot oorlog, van slavernij tot erger slavernij, kan worden doorbroken.

Voor de beantwoording van die vragen, moeten de massabewegingen van de arbeidersklasse, zoals die in het verleden aan de dag traden en zoals die nu tot uiting komen, en de eisen waaraan die bewegingen moeten voldoen, worden gekend en begrepen.

Bij een dergelijk onderzoek, blijkt alras, dat de structuur van het kapitalisme lang niet overal dezelfde is, maar vooral dat zij in de loop van de tijd belangrijk is veranderd. En dan wordt het verklaarbaar, dat de arbeidersbeweging onder verschillende maatschappelijke voorwaarden, ook verschillende strijdvormen hanteert. Maar ook wordt begrepen, dat in de hoofden van de arbeiders oude, versleten, maar als „beproeefde“ strijdmiddelen en organisaties bekend zijnde middelen en organen, een betreurenswaardig taal leven hebben. Al-

slechts één veldarts, één reizende tandarts en één verpleegster. Voorheen was het iets beter, maar gedurende de laatste vijf jaren zijn vijf van de zo nodige kleine hospitalen gesloten.

De Navajo-Indiaan is belastingplichtig en als het op betalen aankomt weet de Amerikaanse regering hem wel te vinden ook! Maar, wanneer het sociale voorzieningen betreft, is vaderschap staat hem vergeten. Toch besteedde de U.S.A. 80 jaar geleden \$ 100.000.000 om de Indianen te dwingen in de reservaten te gaan wonen en bestuurders zwoeren hen zelfs een heilige eed, dat voor onderwijs gezorgd zou worden en er voor iedere dertig kinderen een onderwijzer zou komen. In de praktijk hebben 60 pCt. van de kinderen nimmer een school kunnen bezoeken.

Toen in de stadjes, in de nabijheid van het reservaat gelegen, het aantal t.b.c. gevallen toenam, kwam de ellendige toestand van de Navajo's aan het licht, daar het reservaat de besmettingshaard bleek te zijn.

Nu trekken de Navajo's de aandacht van de pers en worden Rode Kruis ambulances ingericht om de aangerichte schade weer enigszins te herstellen.

Wil men de Navajo-Indianen werkelijk voor de ondergang behoeden, dan zullen Rode Kruis ambulances alleen hen niet kunnen redden. Nodig is dat over het gehele gebied een bevoelingsstelsel wordt gelegd, zoals dat in de Tennessee-vallei is geschied, zodat de dorre vlakten in vruchtbare gebieden worden herschapen.

leen dan wordt het begrijpelijk waarom zoveel nederlagen moeten worden geleden. Komt men tot dit begrip, dan eerst wordt men vatbaar, voor hetgeen in de volle omvang Spartacus wil.

Eén van de historisch ten volle te verklaren oude begrippen, is, dat de arbeiders, hoe dan ook, de macht in de staat moeten veroveren. Bijna in alle richtingen heerst nog deze gedachte. Maar toch, in Rusland eerst, in Duitsland later en nu hier en overal, blijkt, dat de nieuwste ontwikkeling van het kapitalisme zelf gaat in de richting van staats-ordering in het economische leven. En wat blijkt? De staat is niet en wordt niet de gemeenschap der werkenden. De werkenden worden meer onderworpen en sterker uitgebuit. Aan de top van dit nieuwe of vernieuwde economische en politieke leven staan oude of nieuwe machthebbers, die de productiemiddelen beheersen. En daarom blijven de arbeiders de uitgebuitten. Politieke partijen van de oude stempel en vakbewegingen doen aan die onderwerping van de arbeidersklasse mee. Ook daarin heersen, als in de bedrijven, de topdirecties.

Zo kan het niet anders, dan dat telkens, wanneer de arbeiders blij geven vertrouwen te stellen in de staat, in de partij, in de vakbeweging, als instrumenten, die het voor hen, arbeiders, wel klaar zullen maken, dat vertrouwen wordt beschaamd.

Zo is overal over de gehele wereld, hier zwakker, daar sterker, een proces gaande in het denken van de arbeiders en daardoor ook in hun optreden, dat verheldering brengt over dit belangrijke punt: we kunnen van niemand, van geen enkele instantie, van geen enkele persoon, iets verwachten op het punt van onze bevrijding; de bevrijdingsstrijd en ook de primitiefste strijd om het bestaan van de klasse, is een strijd van onze klasse zelf. Niet een strijd van iedere arbeider afzonderlijk, natuurlijk, maar een zelfstandige strijd van de klasse, een georganiseerde strijd dus; een strijd van de klasse zelf.

Dat wil Spartacus propageren.

De volgende keer iets over de vraag, hoe Spartacus meent, dat de klasse in dit opzicht er voor staat en hoe zij vordert.

Maar dat gebeurt slechts, wanneer men de zekerheid heeft, dat het daarvoor benodigde kapitaal in de toekomst zijn winsten zal afwerpen. Waarschijnlijk zien de kapitaalbezitters in Amerika op het ogenblik meer voordeel in beleggingen van andere aard. Dus moet de Navajo lijden en sterven.

## Een opgevangen klank uit Amsterdams Raadsdebat!

### Wedijver in vaderlandsliefde!

De heer Sal Tas, (P.v.d.A.):

„De communisten hebben ongetwijfeld grote moed getoond en vele offers gebracht. Zij zijn gevallen voor het communisme.“

De heer Brandenburg, (CPN.):

Leugenaar, (rumoer).  
(Uit Parool van 25 Maart 1948).

## Zomerkamp 1948

Wij komen nu toe aan de outillage van het „Plankenhuys“. Daarover het volgende.

Het kamphuis bevat vier zalen (slaapzalen) welke keurig verzorgd en zeer licht zijn. Verder een prima eetzaal, die tevens als dagverblijf dienst doet. Prachtige waslokalen en enige douche-cellen. Dus zoals men ziet alles in orde.

Nu, bij het verschijnen van dit krabbeltje, de voorjaarsconferentie bijna aanvangt, verwachten wij, waar er diverse kameraden uit het land dan in Amsterdam zijn, dat van alle kanten de aanmeldingen binnenkomen. Dit is ook gewenst daar het voor de organisatie overzichtelijker is, wanneer bijtijds de aanmeldingen binnen zijn.

Deelnemers storten f 3.— per maand, per persoon, en de totale kosten voor een hele week bedragen f 25.— p. p. Kinderen tot tien jaar f 12.50. Nog steeds kunnen opgaven gezonden worden aan KEES v. d. KUIJL, Te Oosterparkstraat 127 II, Amsterdam Oost.

WERKGROEP ZOMERWERK.

10 APRIL 1948

PRUS 12 CENT

8e Jaargang No 15

# SPARTACUS

## WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur  
**R. HULSMAN**

*Proletariërs aller landen, verenigt U!*

Red. en Adm.:  
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.  
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.  
„De Vlam“, postgiro 168797 te A'dam

## Wat is Communisme?

### Proloog.

Stellen wij ons een primitieve volksstam voor de geest. Zwak in kracht tot weer tegen de machten der natuur, tegen de roofdieren, tegen andere volksstammen, moet zij haar strijd om het bestaan, het bestaan van de stam en elk van haar leden voeren. Elk van haar leden bezit zijn persoonlijke lichamelijke kracht en zijn geestelijk, hoezeer ook nog beperkt, vermogen. Hij beseft, uit oeroude ervaring, dat zijn bestaan in de meest directe zin van het woord, afhankelijk is van zijn stam, zijn gemeenschap. Zijn geringe kracht, moet er dus op zijn gericht de stam, in haar en zijn strijd om het bestaan, te handhaven. Zij zijn niet veel anders, dan middelen tot vergroting van de individuele kracht van elke stamgenoot. Anders gezegd, zij zijn verlengstukken, versterkingen van dat wonderlijk mooie, natuurlijke instrument van het menselijk lichaam, arm met hand. De stenen beitel, de werpsteen, de speer en de werpspies hebben allen dat karakter. Elk strijdbaar lid van de stam bezit deze wapenen en een wezenlijk verschil is er tussen wapen en werktuig niet. Zij zijn hem in alle opzichten bestaansmiddel. Hij weet dat hij er zichzelf en zijn stam mee kan handhaven tegen aanranding en hij weet ook, dat het wapen-werktuig nodig is, om datgene op de natuur te veroveren, wat hem dienen moet voor voeding, kleding enz., kortom, hetgeen hem in staat moet stellen te leven.

Onder geen omstandigheid zal de primitieve mens zonder meer afstand doen van deze wapen-werktuigen, omdat hij weet dat dit het einde is van zijn eigen plaats in de gemeenschap, de stam, en de ondergang van de stam als geheel betekent. Zozeer is hij daarvan overtuigd, dat de doden hun wapenen worden medegegeven, om hen te dienen in het „hiernamaals“.

### Maatschappelijke orden gesplitst in klassen.

Het is binnen het bestek van een weekblad-artikel onmogelijk, de ontwikkeling

van de menselijke samenleving op de voet te volgen. Wij stellen alleen vast, dat naarmate de ontwikkeling van wapenen en werktuigen verder voortging, nieuwe, andere, maatschappelijke organisaties dan stammen noodzakelijk werden. De mens kwam krachtiger te staan in de natuur. De wijze waarop hij in zijn levensonderhoud voorzag met betere werktuigen, en vooral met werktuigen, die niet ieder meer voor zich kon bezitten, waren er oorzaak van, dat zich van tijd tot tijd het maatschappelijk leven wijzigde, beter gezegd, dat de mens gedwongen was, daarin wijziging te brengen. Al wat wij daarna constateren, komt er op neer, dat de historische omstandigheden er toe leidden, dat in de menselijke gemeenschappen een voortdurende strijd ontstond, over het beheersen van de werktuigen, de productiemiddelen, ook wel voortbrengingsmiddelen genoemd. Het beheersen van die productiemiddelen, die de producten van de arbeid steeds meer kunnen vermenigvuldigen, biedt de mogelijkheid een steeds groter deel van die rijkdom zich te doen toevoelen.

De gemeenschappen der mensen, het maatschappelijke leven, splitsen zich dan in klassen. Het bezit (het beheersen) van de bodem, is één van de eerste oorzaken van klassenstrijd. Wie geen grond heeft, wordt afhankelijk, hetzij als slaaf of horige, of als schatplichtige van degeen, wiens bodem hij bewerken moet of mag. Het gebruik maken van de molen, die aan de „heer“ behoort, wordt niet anders toegestaan, dan tegen afstand van een deel van het product, het meel. (En telkens wisselen, in verband met de zich voortdurend ontwikkelende werktuigen of productiekrachten, de klassenverhoudingen: telkens veranderen ook in verband daarmee, de maatschappelijke politieke verhoudingen. Alle in klassen gesplitste maatschappelijke organisaties en alle klassenstrijden, vinden hun oorzaak in het probleem: wie beheerst de productiemiddelen. Het opkomen der burgerij is te verklaren uit het feit, dat de ontwikkeling van het

handwerktuig in die periode met zich bracht, dat de smid en de schrijnwerker, de bakker en de wever, zelf weer met eigen werktuigen zich sterk en vrij gevoelden en werkelijk waren zij ook de krachten, die het maatschappelijke leven opwaarts stuwden.

Laten wij hiermede, korthedshalve, onze historische beschouwing beëindigen.

### Het moderne kapitalisme

Het moderne werktuig, ter voorziening in de menselijke behoeften, is niet meer het werktuig dat in handen is van, beheerst wordt door, de individuele mens. Geweldige fabriekscomplexen met ingenieuze installaties, zijn de middelen, om in collectieven van duizenden en tienduizenden werkers, waarbij ieder van hen een kleine deel-arbeid bijdraagt, een reusachtige productie te scheppen. Naar en van overal gaan en komen eindproducten en grondstoffen, hetgeen mogelijk wordt gemaakt door een evenzeer maatschappelijk geworden verkeerswezen, te weten schepen en luchtvaart, gepaard aan de indirecte middelen van telefoon, telegraaf, radio enz. Daarmede is een einde gekomen aan de zelfstandigheid van de kleine burger. Daarnaast is dus een nieuwe klasse van de uitsluitende arbeidskracht bezittende werkers ontstaan, die geen ander contact met dit productie-apparaat heeft, dan dat haar leden aan de beheersers van het geheel hun arbeidskracht moeten verkopen en op die wijze de onderworpenen zijn. Zij, die de werktuigen, de productiemiddelen, beheersen, zijn de heersers, onverschillig of zij hun directieven (opdrachten) geven van uit de directie-kamers der monopolies, of de regeringsbureaux van de staat. Dit alles bestaat in Europa, zowel als in Amerika en Rusland. Dat is de jongste fase van het kapitalisme. Er zal geen vrijheid voor de mens zijn, zolang niet de miljoenen werkers de oeroude waarheid opnieuw verwerkelijken, zelf meester te zijn over het werktuig, over het productie-apparaat. De primitieve mens zou zijn wapen-werktuig nimmer afgeven. Wij zijn het kwijtgeraakt. Daarom leven wij, ondanks de vergevorderde maatschappelijke verhoudingen, in slavernij. Het oude keert nimmer weer. Wij zijn het stadium van de primitieve